

Archeologienota

Hasselt (Kiewit), Hommelheide - Hoogheide

Programma van maatregelen

2017F152

HAAST, *Historisch en Archeologisch Advies, Studies en Toegepast onderzoek*

Rik van de Konijnenburg, Grauwe Torenwal 6/00/1, B-3960 Bree (BE) - Mob. 0496 209 018 - e-mail: rik@konijnenburg.com

Haast-rapport 2017-43/ wettelijk depot: D/2017/12654/43

verwijzing: VAN DE KONIJNENBURG, R., (2017), Hasselt (Kiewit), Hommelheide – Hoogheide, archeologienota, HAAST-rapport 2017-43, Bree, D/2017/12654/43

© 2017 HAAST bvba, *Grauwe Torenwal 6/00/1, B-3960 Bree*

Foto's: HAAST – Rik vd Konijnenburg (tenzij anders vermeld)

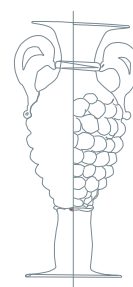
Tekeningen: HAAST (tenzij anders vermeld)

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de uitgever.

Wettelijk depot: D/2017/12654/43

Copyright reserved. No part of this publication may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means without the permission from the publisher.

COVERFOTO: foto van het terrein van zuid naar noord, opnamen 17/06/2017

INHOUD

Programma van maatregelen	
1. Administratieve gegevens	4
2. Aanleiding van het vooronderzoek	6
3. Resultaten van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem	8
4. Onderzoeksstrategie, -methode, vervolgtraject.	9
5. Lijst met afbeeldingen	10
6. Bibliografie	10

Programma van maatregelen

1. Administratieve gegevens

Projectcode: 2017F152

nummer wettelijk depot: D/2016/12654/43

naam en erkenningsnummer archeoloog: Rik van de Konijnenburg,
OE/ERK/Archeoloog/2015/00041

naam en adres van de opdrachtgever: Architect-nburo, Gerdingerstraat 6,
3960 Bree (contact: mevr. N. Bloemen)

locatiegegevens:

provincie: Limburg

gemeente: Hasselt

deelgemeente: Kiewit (Kuringen)

adres: Hommelheide - Hoogheide

toponiem: Hoogheide

bounding box:

De geografische coördinaten, Lambert 72:

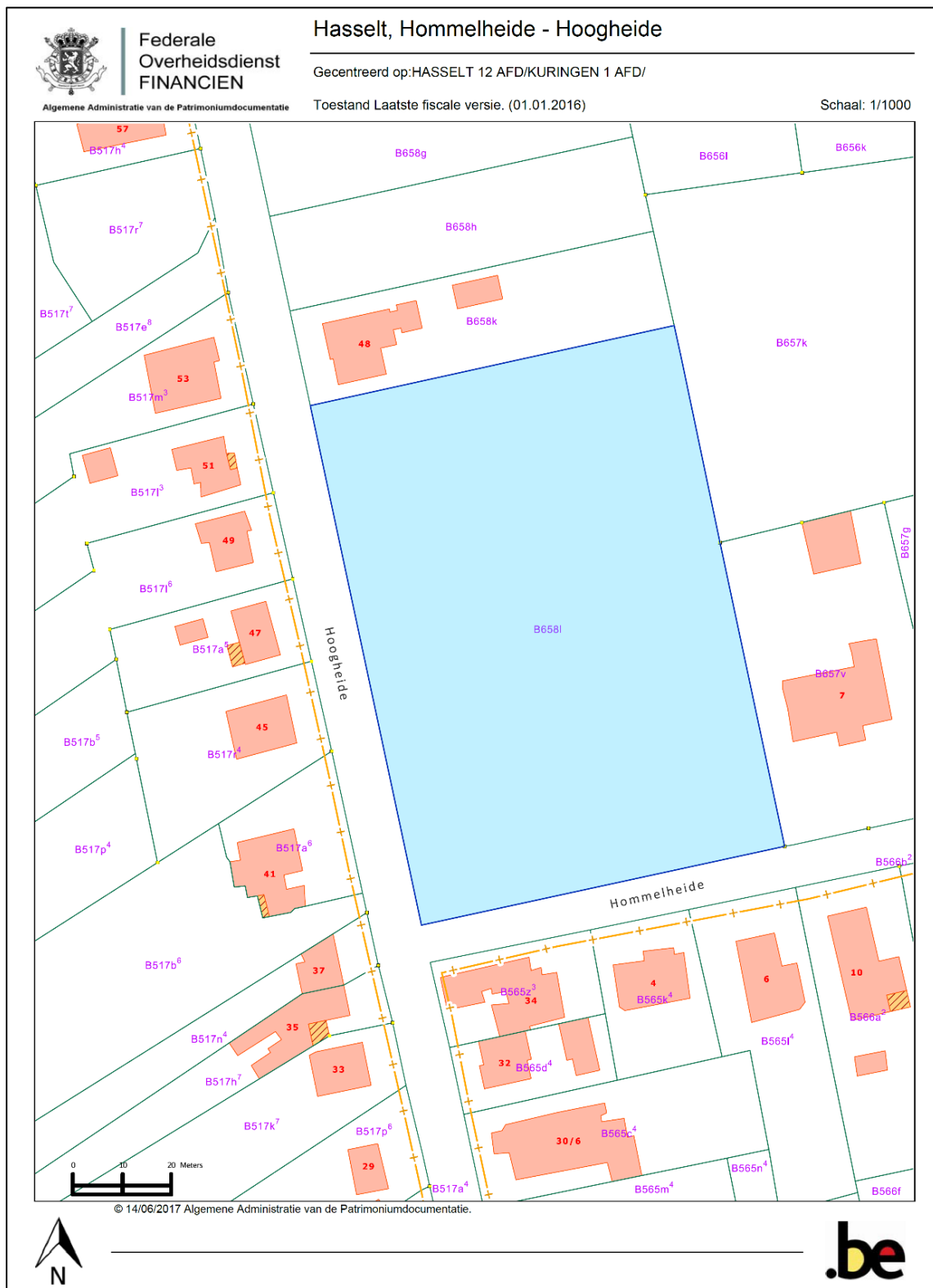
Nr	X	Y
1	217245.184	183682.894
2	217319.098	183698.642
3	217342.720	183592.978
4	217267.282	183577.992

Afb.1: Bounding
Box

Kadastrale gegevens en plan met afbakening

Kadastrale ligging van het projectgebied: Hasselt, afd 12 (Kuringen), Sectie B, perceel 655L, gekadastreerde oppervlakte: 8501.23 m² (85,01 are)

Afb. 2: Uittreksel uit het kadasterplan dd. 01-01-2015

2. Aanleiding van het vooronderzoek

Het vooronderzoek werd aangevraagd door Architect-nburo, Gerdingerstraat 6 te 3960 Bree. Men wil in Hasselt, Kiewit (kadastrale afdeling Kuringen) op de hoek van de Hommelheide en de Hoogheide op een terrein van ca. 85 are een verkaveling realiseren door het bouwen van 12 woningen bestaande uit 6 groepen van telkens twee woningen in halfopenverband geschakeld. De woningen bestaan uit drie types van woningen, elk type woning is bepaald door de binnenindeling.

De woningen zullen aangezet worden op een betonnen fundering met een vloerplaat van ca. 30 cm dikte. De muurfunderingen zullen 50 tot 70 cm diep in de grond worden aangezet; een exacte aanzetdiepte is nog niet bekend aangezien het geotechnisch onderzoek nog moet uitgevoerd worden. Er zullen géén kelders gebouwd worden omwille van de natte ondergrond.

Achter de woningen zullen tuinen worden ingericht met plaats voor een garage/berging. De noordoostelijke hoek van het terrein zal een open speelweide blijven.

Voor de nutsleidingen zal aangesloten worden op de nutsvoorzieningen in de Hommelheide (straat) en de Hoogheide(straat). Water, afvalwaters, gas, telekabel en elektriciteit zullen in sleuven aangelegd worden op vorstvrije diepte; minimaal 70 cm onder het huidige maaiveld.

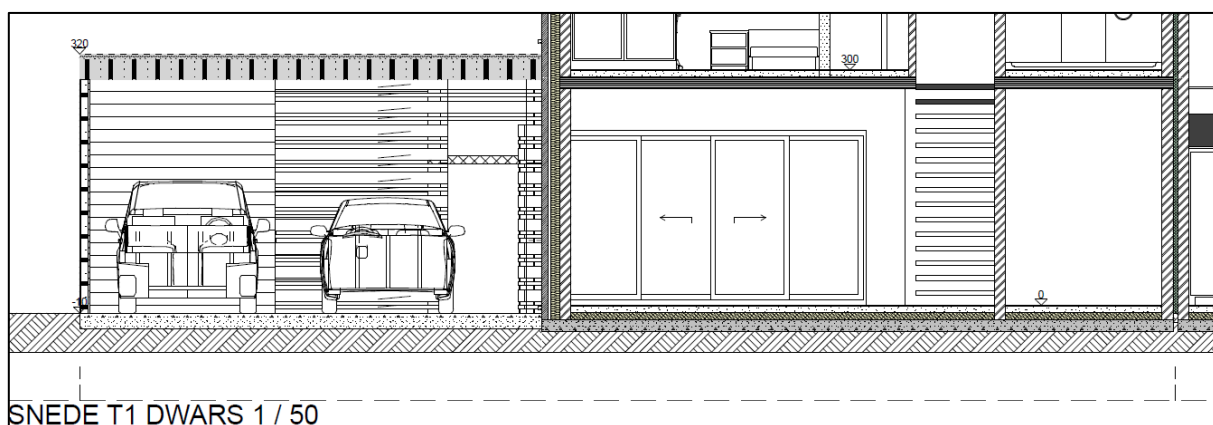

Afbeelding 3: het inplantingsplan zoals het nu voorligt.

Voor water, gas en elektriciteit gelden minimumnormen¹. De bovenzijde van wachtbuizen voor elektriciteit en kabel-TV dienen minimaal 60 cm onder het maaiveld te liggen. Voor gas geldt dezelfde maat, 60 cm, voor riolering is een diepte van 80 cm aangewezen. Voor waterleidingen geldt eveneens een minimumdiepte bovenkant van 80 cm onder het maaiveld.

Afbeelding 4: grondplan en doorsnedes van de types van woningen die gebouwd zullen worden.

Afbeelding 5: detail van de doorsnede van de woning met betrekking tot de fundering

¹ Bron: Aansluitbrochure Infrax

Verstoorde zones:

Mogelijk is het volledige projectgebied verstoord

3. Resultaten van het vooronderzoek zonder ingrepen in de bodem (bureauonderzoek) en het landschappelijk profielputtenonderzoek

Uit het beperkt bureauonderzoek zijn niet direct indicaties af te leiden voor het aantreffen van archeologische sites. Er zijn in de het projectgebied en in de directe omgeving ervan geen vondstmeldingen bekend. Het terrein is op historische kaarten gesitueerd in heidegebied hetgeen kan betekenen dat het bodemarchief lange tijd gespaard bleef van bodemkundige ingrepen zoals spitten en ploegen. Het lijkt er immers op dat het terrein pas in de 19de/20ste eeuw in gebruik genomen werd voor landbouwdoeleinden.

Bovendien is het een nat gebied met op de bodemkaart aanduidingen met drainageklasse d en e; matig nat en nat. Diezelfde drainageklassen kenmerken ook de eerder onderzochte zone aan de Blookstraat en bleek ook voor te komen in het via een bureauonderzoek onderzochte terrein aan de overkant van de hommelheide. Het terreinonderzoek aan de Blookstraat werd zelfs deels beperkt door de zeer natte terreingesteldheid.

Bijkomend blijkt uit de luchtfoto's uit 2009 en 2015 dat het terrein minstens twee keer gediend heeft voor tijdelijke grondopslag met aan- en afvoer van grond en het telkens weer nivelleren van het maaiveld.

De bodemopbouw die in alle 8 de gegraven profielputten werd opgetekend is overal hetzelfde: een dikke laag opgebrachte grond ten gevolge van de verschillende fasen van tijdelijke grondopslag zoals af te leiden uit de luchtfoto's van 2009 en 2015 (cf. afbeelding 20). Deze opgebrachte grond dekt de oorspronkelijke, quartaire bodem af. Deze bodem bestaat uit sterk ijzeraangerijkte eolische zanden met vorstwiggen waarin ook nog brokken puin werden aangetroffen. Onder deze sterk ijzerhoudende grond bevinden zich eolische zanden.

De bodemhorizonten:

Ap (OT) is een dikke, variërend van 40 cm tot 80 cm, laag sterk geroerde bruingrijze, soms sterk gevlekte, soms bijna egaal donkergrijs zoals een bouwvoor, vermengd met allerlei vormen van puin; bakstenen, keien, betonresten, plastic afval van folie, plastic buizen, grote brokken asfalt, ... In profielput 3 werden asfaltbrokken aangetroffen op een diepte van 70 cm (aangelegd vlak)

Onmiddellijk onder deze opgebrachte grond bevindt zich de C1-horizont. Deze C1 bestaat uit oranjegele eolische zanden, sterk gekleurd door ijzeraanrijking, met vorstwiggen die opgevuld zijn met witgeel licht siltig zand. De vorstwiggen manifesteren zich als verticaal gerichte tongen. Ook in die vorstwiggen komt soms bouwafval voor vermoedelijk ingedrukt doordat het terrein bereden is met zware machines in functie van de tijdelijke grondopslag die er plaatsgevonden heeft.

De C2-horizont is een egaal grijs witte laag eolisch licht siltig zand.

Heel het terrein kan beschouwd worden als sterk vergraven en opgevuld met grond van vreemde herkomst. Eventuele vondsten kunnen niet gerelateerd worden aan de vindplaats aangezien de opgebrachte grond (Ap/OT) niet afkomstig is van het terrein zelf en sterk geroerd is. Dit heeft allemaal te maken met de twee fasen van tijdelijke grondopslag, in de jaren 2009 en 2015, waarbij heel het projectgebied in beslag genomen werd.

Er zijn geen indicaties voor archeologisch interessante zones binnen het projectgebied. Het terrein is volledig omwoeld, bedekt met een dikke laag sterk geroerde grond vermengd met (bouw)puin waardoor eventuele losse vondsten zelfs geen enkele relatie kunnen hebben met het projectgebied: de grond is eigenlijk bodemkundig te klasseren als OT, vergraven terrein.

Gemotiveerd Advies:

Ondanks de mogelijke verwachtingen op archeologisch erfgoed heeft het landschappelijk profieputtenonderzoek aangetoond dat heel het terrein omwoeld en vergraven is.

- In 2009 heeft het terrein gediend voor tijdelijke grondopslag
- Na 2009 werd het terrein genivelleerd en heraangelegd voor gebruik als hooiweide
- In 2015 werd het terrein opnieuw gebruikt voor tijdelijke grondopslag
- Na 2015 werd het terrein opnieuw genivelleerd en heraangelegd voor gebruik als hooiweide
- Door dat grondverzet in twee perioden kan/kunnen:
 - o Heel het terrein kan beschouwd worden als sterk vergraven en opgevuld met grond van vreemde herkomst.
 - o Eventuele vondsten kunnen niet gerelateerd worden aan de vindplaats aangezien de opgebrachte grond (Ap/OT) niet afkomstig is van het terrein zelf en sterk geroerd is.
 - o Doordat de aangetroffen geroerde grond reikt tot in de C1-horizont, de kans op het aantreffen van bodemsporen zeer klein, zoniet als onbestaande beschouwd worden
 - o er nog restanten van sporen aangetroffen worden, maar dan zal dit slechts een zeer fragmentarisch beeld opleveren van mogelijke antropogene activiteiten of aanwezigheid op het terrein in het (verre)verleden,
 - o Indien toch archeologica zouden worden aangetroffen, onmogelijk met zekerheid gesteld worden dat ze in situ aangetroffen worden, en derhalve kan er geen link gelegd worden met de vindplaats c.q. het projectgebied,
- Zullen de kosten van een proefsleuvenonderzoek niet opwegen tegen de baten, de mogelijke kennisvermeerdering inzake archeologie en geschiedenis met betrekking tot de regio

Derhalve kan besloten worden het projectgebied vrij te geven van verder archeologisch onderzoek. Dit ontslaat de aannemer/bouwheer echter niet van zijn verplichtingen. **De aannemer/uitvoerder van de werken is gehouden aan de meldingsplicht van archeologische vondsten.** Deze melding van archeologische toevalsvondsten is wettelijk verplicht. De context zit vervat in [artikel 5.1.4](#) van het [Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013](#). De vinder is verplicht om de vondst binnen de drie dagen te melden aan het agentschap Onroerend Erfgoed en beschermt de vondst en haar vindplaats tot tien dagen na het vinden.

4. Onderzoeksstrategie, -methode, vervolgtraject.

Niet van toepassing gelet op voorgaande en het gemotiveerd advies.

5. Lijst met afbeeldingen

Afb.1: Bounding Box

Afb. 2: Uittreksel uit het kadasterplan dd. 01-01-2015

Afbeelding 3: het inplantingsplan zoals het nu voorligt.

Afbeelding 4: grondplan en doorsneden van de types van woningen die gebouwd zullen worden.

Afbeelding 5: detail van de doorsnede van de woning met betrekking tot de fundering

6. Bibliografie

HANECA, K., DEBRUYNE, S., VANHOUTTE, S., ERVYNCK, A., 2016, Archeologisch vooronderzoek met proefsleuven. Op zoek naar een optimale strategie, Onderzoeksrapport agentschap Onroerend Erfgoed 48, Brussel, agentschap Onroerend Erfgoed - Wetenschappelijke instelling van de Vlaamse Overheid, Beleidsdomein Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed

Geraadpleegd via: <https://www.onrorenderfgoed.be/actueel/nieuws/onderzoeksrapport-archeologisch-vooronderzoek-proefsleuven-strategie/>